

CATÁLOGO DEL PAISAJE.
AREA FUNCIONAL DE
ÁLAVA CENTRAL

PAISAIAREN KATALOGOA.
ARABA ERDIALDEKO
EREMU FUNTZIONALA

DIBULGAZIO-LABURPENA

PAISAIAREN KATALOGOA. ARABA ERDIALDEKO EREMU FUNTZIONALA

Espedientearen kodea: 035SV/2019

2020ko abenduan berrikusia

LANEN ZUZENDARITZA

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

INGURUMEN, LURRALDE PLANGINTZA
ETA ETXEBIZITZA SAILA

DEPARTAMENTO DE MEDIO AMBIENTE,
PLANIFICACIÓN TERRITORIAL Y VIVIENDA

Jesús María Erquicia Olaciregui

Lurralde Antolamendu eta Plangintzarako Zerbitzuaren arduraduna

Rafael Sánchez Guerras

Arabako Lurralde Antolamenduko arduraduna

Victoria Azpiroz Zabala

Lurralde Antolamenduko arkitektoa

LAGUNTZA TEKNIKOA

Raquel López Hernández eta Pablo Sánchez Ramos

Koordinatzaileak

Enrike Diez de Ulzurrun eta Asis Arbide

Itzultzaileak

AURKIBIDEA

1	ZER DA ARABA ERDIALDEKO PAISAIAREN KATALOGOA?	7
2	AZTERLANAREN LURRALDE-ESPARRUA	8
3	PAISAIAREN EZAUGARRI NAGUSIAK	10
4	IDENTIFIKATUTAKO PAISAI UNITATEAK	14
5	IDENTIFIKATUTAKO PIPEAK	16
5.1	PAISAIAREN KALITATE ETA HAUSKORTASUN HANDIAGATIK IKUSMENA BABESTEKO EKINTZAK BEHAR DITUZTEN PIPEAK	16
5.2	AZPIEGITURA BERDEARI ETA HAREN ZERBITZU EKOSISTEMIKOEI DAGOKIENEZ, PAISAIA NATURALA KONTSERBATZEKO EKINTZAK BEHAR DITUZTEN PIPEAK	17
5.3	KUDEAKETA-EREDU BATEN BIDEZKO KONTSERBAZIO-EKINTZAK BEHAR DITUZTEN PIPEAK	18
5.4	ANTOLAMENDU-EKINTZAK BEHAR DITUZTEN PIPEAK, EGUNGO BALIOEI ETA/EDO ETORKIZUNEKO LURRALDE-DINAMIKEI ERREPARATUTA	19

1 ZER DA ARABA ERDIALDEKO PAISAIAREN KATALOGOA?

Paisaia-katalogoak dokumentu teknikoak dira, eta beren lurralde-eremuko paisaiak kudeatzeko eredu bat aztertzen, identifikatzen, ezaugarritzen, ebaluatzen, planifikatzen eta proposatzen dute. Helburu nagusia paisaiaren babesa, kudeaketa eta antolamendua sustatzea da, eta eskala desberdinetan (tokikoa, eskualdekoa eta erregionala) planteatutako neurrien ezarpena erraztea, planei eta proiektuei aplika dakizkiekeen zehaztapenen bidez. Dokumentu deskribatzaileak, analitikoak eta prospektiboak biltzen ditu, lurraldeko eremu desberdinetako paisaiak identifikatzeko, horien ezaugarriak eta horiek eraldatzen dituzten indar eta presioak aztertzeko, haien balioak eta kontserbazio-egoera identifikatzeko eta bete behar dituzten Paisaiaren Kalitatearen Helburuak proposatzeko..

Paisaia-unitateak (PU) lurraldea zatitzen duten eremuak dira. Paisaia-osagaien konbinazio espezifiko bat dute ezaugarri, ingurumen-, estetika- eta kultura-arlokoak, eta argi eta garbi antzeman daitezkeen dinamiken mende daude. Dinamika horiek lurraldearen gainerakotik bereizitako nortasuna ematen diete, eta paisaia homogeneousat hartzen dira.

Paisaia gidatzeko sortuko diren tresnak osatzen dituzten figura paisajistikoak Paisaia Interes Berezikoko Eremuak (PIBE) dira. Honela daude definituta: *heterogeneotasun edo konplexutasun jakin bat duten lurralde zatiak dira; horrenbestez, berariazko zehaztapenak edo proposamenak behar dituzte babesteko, antolatze edo kudeatzeko, honako irizpide hauetakoren baten menpean daudelako: berezitasuna, paisaia bakan edo mehatxatuaren tipologia, hauskortasuna, degradazio edo hondamen berezia, biztanleentzako ikusgaitasuna, balio identitarioa eta/edo pertzepzio- eta estetika-ezaugarri bikainak dituztelako*. PIBEek paisaia-esanahi bereziko elementuak eta guneak barnebiltzen dituzte, dela paisaiaren balioa nabarmen aldatzen dutelako, hautematen diren lekutik, dela paisaia-hauskortasun handia dutelako. Beraz, eremu horiek arreta berezia behar dute, eta hori aintzat hartzen da haien analisia egin ondoren paisaiaren identifikazioa eta ezaugarritzea egiteko garapen teknikoan, eta behin parte-hartze publikorako prozesua egindakoan. Eremu horietako ezaugarri batzuek zehaztapenen edo berariazko ekintzen beharrean egon daitezke, babesteko, antolatze edo kudeatzeko.

Paisaiaren kalitateko helburuen formulazioak helburu du paisaiaren kontserbazio, kudeaketa eta antolamendu arloko politikak zuzendu beharko lituzketen printzipioak ezartzea, printzipio horiek herritarren inguruko paisaiaren ezaugarriak gidatuko baitituzte. Printzipio horiek, oro har, gizartearen helburuak bildu eta txertatu beharko lituzkete eta paisaian parte hartzen duten eragile guztiak kontuan hartuz formulatu beharko lirateke.

Horrenbestez, printzipioen formulazioak paisaiaren baliabidea lurralde antolamenduan txertatzea du helburu, horixe baita eremu funtzional bakoitzeko paisaiak zaintzen eta hobetzen laguntzeko tresnarik ahaltsuena, garapen jasangarriarekin bat.

2 AZTERLANAREN LURRALDE-ESPARRUA

Araba Erdialdeko Eremu Funtzionala geografia-esparru bat da eta Euskal Autonomia Erkidegoaren erditik hegoaldera dago kokatua, Arabako Lurralde Historikoan (1. irudia). 2.330 km² inguru ditu luze-zabaleran, eta oso espazio ezberdinak barnebiltzen ditu, hala nola Arabako Lautada eta Arabako Mendialdea. Mugakidea da Nafarroarekin, Errioxarekin eta Burgosko iparraldearekin; eragin handia du azken eremu horrekin. Euskadiko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroen arabera (LAG), Araba Erdialdeko Eremu Funtzionala Arabako 32 udalerrik eta Bizkaiko 2k osatzen dute.

IZENA	LURRALDEA	ESKUALDEA		KM ²
LEGUTIO	ARABA	ESTRIBACIONES DEL GORBEA	GORBEIA INGURUAK	45,952
URKABUSTAIZ				60,804
ZIGOITIA				102,422
ZUIA				122,427
AGURAIN / SALVATIERRA		LLANADA ALAVESA	ARABAKO LAUTADA	37,881
ALEGRÍA-DULANTZI				19,87
ARRATZUA- UBARRUNDIA				57,458
ASPARRENA				64,991
BADAIA ELKARREKIKOA / PARZONERÍA BADAIA				19,968
BARRUNDIA				97,31
ELBURGO / BURGELU				31,736
IRUÍÑA OKA / IRUÑA DE OCA				53,061
IRURAIZ-GAUNA				47,068
SAN MILLÁN / DONEMILIAGA				84,986
VITORIA-GASTEIZ				276,296
ZALDUONDO				12,019
ARRAIA-MAEZTU		MONTAÑA ALAVESA	ARABAKO MENDIALDEA	122,858
BERNEDO				130,787
CAMPEZO / KANPEZU				85,569
ENTZIA ELKARREKIKOA / PARZONERÍA DE ENTZIA				49,568
HARANA / VALLE DE ARANA				39,08
LAGRÁN				45,313
PEÑACERRADA / URIZAHARRA				61,957
AÑANA				21,638
ARMIÓN		VALLES ALAVESSES	ARABAKO IBARRAK	12,946
BERANTEVILLA				35,972
ERRIBERAGOITIA / RIBERA ALTA				120,062
KUARTANGO				84,223
LANTARÓN				67,723
RIBERA BAJA / ERRIBERA BEITIA				25,404
VALDEGOVÍA / GAUBEA				238,147
ZAMBRANA				39,563
LIMITADUA / EL LIMITADO	BIZKAIA	ARRATIA-NERVION	ARRATI-NERBIOI	5,74
OTXANDIO				6,622
UBIDE				2,804

3 PAISAIAREN EZAUGARRI NAGUSIAK

Araba Erdialdea lurralde heterogeneoa eta bioanitza da, mundu atlantikoen eta mediterraneen arteko trantsizio-eremuari dagokion bezala. Komunikazio-korridore garrantzitsuen nodo batean dago.

Paisaia, oro har, Erdialdeko Araba mendebaldetik ekialdera zeharkatzen duten hiru mendikatek osatzen dute. Iparraldean dagoena Kantauri eta Mediterraneo arteko uren banalerroko mendiak dira, Euskal Mendiak dute izena (Gorbeia, Elgeamendi, Urkilla eta Altzania), Arabaren eta Gipuzkoako edo Bizkaiko haran atlantikoen arteko mugak ezartzen dituzte. Haran berdeak dituzte, haritzez, baserriz eta behi-aziendaz zipritzinduta, pagoak eta konifera-sailak dituzten mendien artean.

Bigarren mendilerroa Arabako Erdialdeko Mendilerroak dira. Tuio mendilerroa eta Gasteizko mendiak. Ekialdean, Urbasa mendilerroaren mendebaldeko mendilerroekin (Iturrieta eta Entzia) bat egiten dute, eta haien eta uren banalerroko mendien artean hedatzen den lautada zabalaren hegoaldeko ertza mugatzen dute. Azken hesi batek osatzen du Eremu Funtzionalak Arabako Errioxarekin, Errioxarekin eta Burgosko lurrekin duen muga. Toloño mendilerroa edo Kantabriako mendilerroa (Toloño - Kantabriako mendilerroa – Kodes mendilerroa), Miranda-Trebiñuko sakonunea esaten zaion hirugarren mailako bigarren arro handi baten hegoaldean, zati handi batean Trebiñuko konderriaren barnean dagoen lurraldea.

Bihotza Arabako Lautada deritzona da, azalera nahiko laueta sakonune zabala, tokian-tokian bizkartsua edo muinoen bidez gorabeheratsua. Alde guztietan erliebe menditsuak ditu, eta Zadorra ibaiak haren lurraldea egituratzen du, historikoki ibilgu horretan zehar irekitako korridore txikietatik eta haien ibaiadarretatik igarotzen diren komunikazio-bideekin batera, Gipuzkoa edo Bizkairako igarobidean. Nagusiek Trebiñu eta Mirandarekin lotzen dute Lautada, Zadorraren ekialdeko eta hego-mendebaldeko haranaren ildo estu batetik, eta Arakil ibarrarekin Nafarroan, korridore askoz zabalago batean.

Haranak eta lautadak, Lautada bereziki, nekazaritza-bokazio argikoak dira, eta patata-, erremolatxa-, gari- eta garagar-laboreak dituzte nagusi, eta, neurri txikiagoan, ekilorea eta artoa, sarritan ureztatutako ustategietan landatuak. Hala ere, Gasteizek hirigune historikotik Zadorraraino izan duen hiri- eta industria-hazkunde nabarmenak eta bide-ardatzen inguruko periurbanizazioaren garapenak nabarmen aldatu dute nagusiki landa-eremua den lurraldea.

Eremu Funtzionalaren iparraldean, Badaia eta Elgea mendilerroak gaindituz, hezetasun-gradientea handitu egiten da, paisaia atlantikoa osatuta, abeltzaintza handiagoa duena, belardi, larre eta baso-laboreak nagusi direla. Egitura tipikoa mosaikoa da, bai partzelazioak eraginik, bai erabilera aniztasuna elkarren ondoan

gertatzen delako, erliebe gorabeheratsu baten gainean, non landaretzak protagonismo handia hartzen duen. Klima leun eta hezeak landare-estalki ia jarraitua izatea errazten du, baina lurraldearen zati handi batean urrun dago jatorrizko formazioetatik.

Paisaia mediterraneoetarako trantsizioa mendilerroen eta mendien hegaletan dauden formazioetan antzematen da. Hala, pagadia eta harizti atlantikoak nagusi dira iparraldean eta hegoaldeko iparraldeko isurialdeetan. Latitude txikiagoetan, ameztiak eta erkameztiak agertzen dira, eta, azkenik, karraskak. Hemen, eremu egokiak lehorreko laborantzarako baliatzen dira, alor zabalen bidez, nagusiki zereala lantzeko. Ibarretan, oraindik ere, lurzati bildu aurreko konfigurazioak aurki daitezke, topografiara doitutako ezpondetan, bideetan eta lurzatiaren ertzetan landaredi-zerrendak ageri baitira.

Gauzak horrela, Erdialdeko Arabako paisaiarik zabalduena mendiko basoa edo hondar-erliebeak dira. Bere azaleraren bi heren hartzen ditu, eta ia %70 baso naturalak dira.

Esan bezala, baldintza bioklimatikoak aldatu egiten dira: mutur batean, Kantauriko isurialdeko alderik atlantikoena dago, erabat ozeanikoa, eta bestean, berriz, hegoaldeko hereneko alde mediterraneo azpi-hezeak, eta bien artean, trantsizioko aldeak. Alderik zabalena klima epel edo atlantikoko aldaera azpimediterranea da. Gradiente horrek nahiko ongi azaltzen du landarediaren egungo banaketa, nahiz eta beste faktore batzuek ere parte hartzen duten, hala nola kokapenak eta esposizio topografikoak eta, bereziki, jasan dituzten dinamika antropikoek.

Mendi atlantikoek, hala nola Gorbeia edo Izki eta Entzia mendietan, baso hostogalkorrak dituzte ezaugarri; horien artean, pagadiak nabarmentzen dira, baina hariztiak eta beste espezie batzuk nabarmen ageri dira. Eguteretan, harizti martzeszenteak hazten dira (ameztiak eta erkameztiak), hezetan txikiagoko egoeretara hobeto egokitutako formazioak baitira, ingurune azpimediterraneo eta mediterraneo azpi-hezeen ezaugarriak. Izkiko basoa nazioartean hobekien kontserbatzen den ametz formazioetako bat da, 7.000 ha-tik gorako baso estalkia duelarik.

Zati handi bat baso-ustiapenerako landatutako espezie aloktonoz osatua dago, bai izaera intentsiboko koniferoen landaketak, bai intsinis pinua edo Monterreykoa (*Pinus radiata*), bai Lawson altzifrea.

Mediterraneoko mendilerroetan, eguteraren eta ospelen arteko trantsizioak erroko aldaketa eragiten ditu pagadi eta karrasken artean. Pagadi azpimediterraneoak, askotan ezpelekin nahastuta, eta neurri txikiagoan,

hainbat haritz motarekin batera, ospeletan daude, eta lainoak eta, oro har, hezetasun handiagoa izan ohi dute, karraskadiak baino.

Paisaia-trantsizio hori euskara bezalako osagai ukiezinetan ere hautematen da. Euskaldun hiztun gehienak Gasteizen daude, eta gero, Agurainen, Iruña Okan eta Dulantzin, hurrenez hurren. Termino erlatiboetan, Gorbeia inguruan populazio euskalduna erdira iristen da, eta Arabako haranetan eta Arabako Mendialdean, berriz, EAEko ehunekorik txikiena dago.

Gizakiaren jarduera islaturik dago hala lurraldearen ustiapen- eta populatze-egitura tradizionalan, nola Gasteizko hirigune eta industriagune modernoan. Lautadan satellite guneak ditu, eta komunikazio-bideen sare konplexu batek komunikatuak.

Biztanlegune garrantzitsuenek, Agurainek, Dulantzik eta Gasteizek, hirigune historiko bat eta zabalguneak dituzte, XX. eta XXI. mendeko hiri-hazkundeekin bat datozenak. Gasteizko hiri-garapena erdiguneko hirian gertatu da, batez ere. Udalerrriaren zabaltasunak, lurzorua erabilgarritasunak, hiriburutzak eta kokapenak garapen handia eragin dute, bai hirian, bai industrian eta logistikan. Hala ere, ezin da metropoli-eremuaz hitz egin, erdiko espazio kontzentratuaz baizik, zeinaren eragina inguruko eremuetara hedatzen baita. Industria-lurzoruan ere, Lantaron, Iruña Oka, Erribera Beitia, Legutio eta gisako udalerrietan garapen handiak izan diren arren, Gasteizen nagusitasuna erabatekoa da; beraz, EAEko jarduera ekonomikoetarako lurzoru guztiaren % 20 dago bertan, eta ia Eremu Funtzional zabalean dagoen guztiaren % 60

Industria-garapenak N-I komunikazio-ardatz nagusian daude nagusiki, Forondako eta Langraiz Okako aireportu-eremuaren logistika-zentroaren eta Araia, Agurain eta Dulantziko industrialdeen artean. Bestalde, aipatzekoak dira N-240 errepidearen ardatzean dagoen Miñaoko Parke Teknologikoa eta Goiaín, Betoño, Gamarra, Arriaga, Olarizu eta Ehari-Gobeo industrialdeak.

Hala, Gasteiz paisaian egoteak protagonismo handia hartu du, azken zazpi hamarkadetan izan duen hazkunde ikusgarriari esker; izan ere, merkataritza- eta nekazaritza-hiribildu xumea izan zen, XX. mendea oso aurrera joan arte. Bere hirigune historikotik abiatuta, Zadorraren hegoaldeko goragune apal baten gainean, hegoaldeko lehen zabalgune bat garatu zen trenbide-geltokirantz. Ondoren, hiri-lurzorua eta lurzoru industrial modu antolatuan hedatu da gaur egun Zadorraren eta hirigune historikoaren arteko ia espazio osoa hartzen duten poligono segida batean. Hiri berriko hiri-paisaia eraikin itxi eta irekiko bizitegi-etxadien, arkitektura soil eta sendoko etxadien eta industria-paisaiaren artean dago egituratua.

Gasteizko erdigunearen ondoan, bigarren mailako zenbait gune daude: Agurain, Dulantzi, Langraiz Oka, Rivabellosa eta Santikurutze Kanpezu. Maila apalagoan, tokikoagoan, Araia, Maeztu, Legutio, Murgia, Izarra, Espejo eta Gaubeako Villanueva herriguneak daude.

Aldiz, Araba Erdialdeko lurraldea gune txikien dentsitate handi batez josia dago, modu homogeneoan sakabanatutako sare batean banatuak, elkarren antzekoak populazioari, herrien arteko distantziei eta gune bakoitza hornitzen duen azalerari dagokienez.

Lurraldearen egiturari garrantzirik ez duten kokalekuak dira, lurralde-matrizea osatzen dutenak. Izaera tradizional handia dute, bai egiturari dagokionez, bai arkitektura osoari dagokionez.

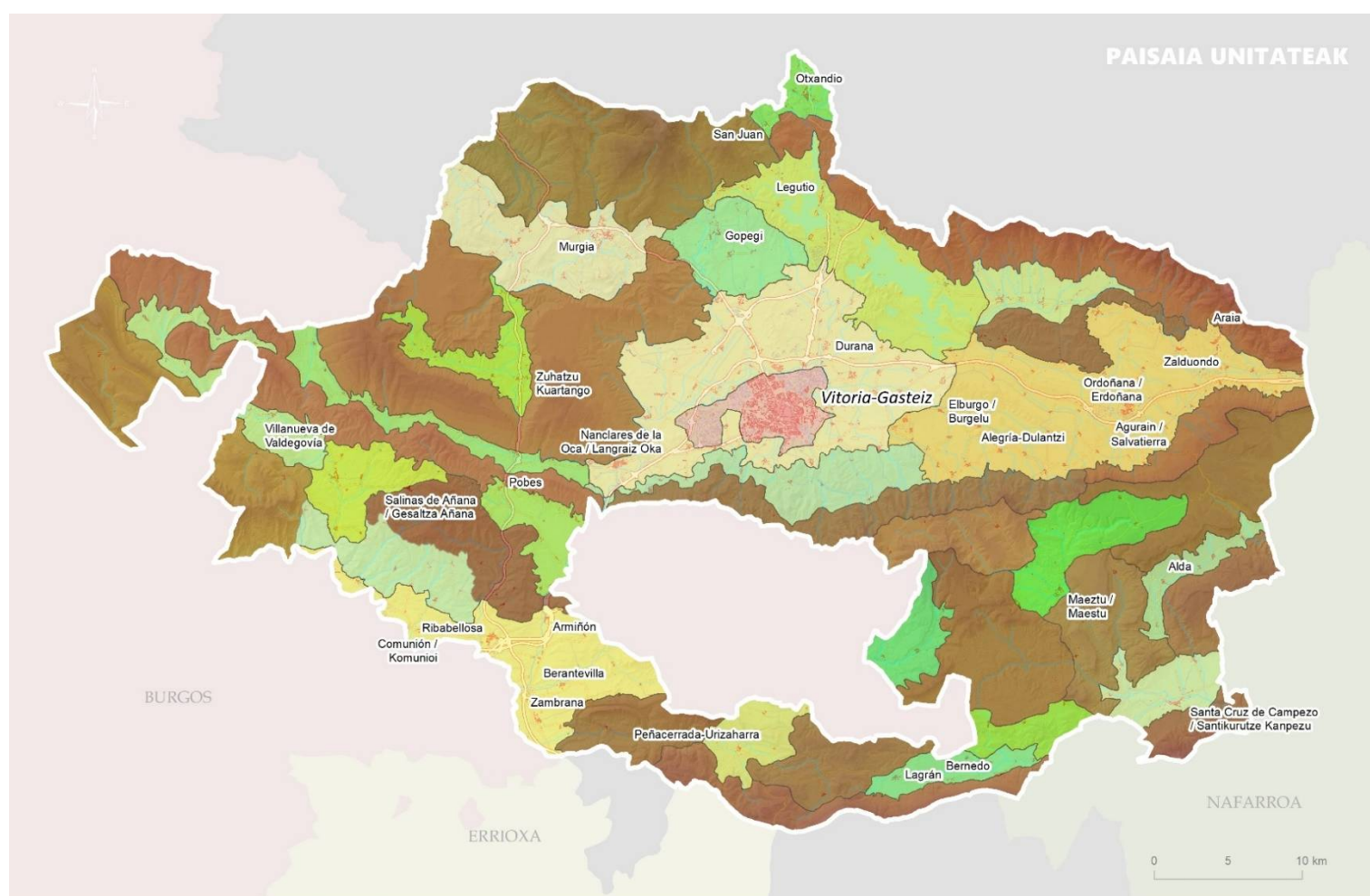
Lurralde osoan sakabanatuta, nekazaritza-izaerako eremuetan, guneak begiz nagusitzen diren lekuetan daude, lurzoru emankorrari eragin gabe, hala nola muino txikietan, edo nekazaritza eta basogintzako eremuetan, ur-ibilgu baten inguruan, edo, topografiak horretarako aukera ematen badu, mendi-mazeletan. Tamaina eta egitura bildua ikusirik, bai eta morfologiari nahiz eraikuntzari begira dituzten beste ezaugarri batzuei erreparatuta, gehiago dagozkio Gaztela iparraldeari (eta Arabari berari). Zati handi bat ondo kontserbatutako eta balio handiko guneei dagokie.

4 IDENTIFIKATUTAKO PAISAIA UNITATEAK

Lurraldea aztertu ondoren, metodologia aplikatzearen ondorioz ,1. eranskina Aplikatutako metodologiak, 41 paisaia-unitate identifikatu eta kartografiatu dira. Errazago identifikatzeko, unitateak mendilerroetan, mendi-hegaletan eta mendi-oineko ibarretan edo lautada handietan multzokatuta daude, eta horiek bat datoz erliebearen tipologia handiekin, paisaia erraz identifikatzeko modukoak baitira.

Azkenik, adierazi behar da paisaia-unitateen azken izena haien deskribatzaile nagusietan oinarritu dela, erliebeari eta/edo lurzoruaren erabilerari dagokienez, tokiko toponimian, zein paisaia baten kultura-adierazpenaren eta lurralde jakin baten nortasunaren elementu bereizgarrien funtsezko elementutzat jotzen baita.

Nabarmendu behar da azterketa ez dela Eremu Funtzionalera mugatu, baizik eta harekin ikuspenetik konektatuta dauden kanpoko lurraldeetara hedatu dela. Hala ere, lurralde-kudeaketako tresna gisa duten tresna erraztearren, emaitzak administrazio mugekin tartekatu dira.

PAISAIA UNITATEAK

LAUTADA ZABALAK

- 01. VITORIA-GASTEIZKO LAUTADA
- 02. VITORIA-GASTEIZ
- 03. ALEGRIA-DULANTZI AGURAIN/SALVATIERRAKO LAUTADA
- 04. EBRO LAUTADA (ZADORRA ETA AYUDA ELKARGUNEAK)

MENDI-HEGALAK ETA MENDI-OINEKO IBARRAK

- 05. OTXANDIOKO BAILARA
- 06. ZUIA ETA URKABUSTAIKO BAILARA
- 07. ZIGOITIAKO BAILARA
- 08. URRUNAGA ETA ULLIBARRI-GANBOA

- 09. BARRUNDIAKO BAILARA
- 10. KUARTANGOKO BAILARA
- 11. LACOMONTE KORRIDOREA
- 12. GASTEIZKO MENDIAKO MENDI-OINEKO IBARRAK
- 13. MARKINEZ ETA URARTEKO BAILARA
- 14. LAMINORIA
- 15. OMECILLO ETA LA MUERA BAILARAK
- 16. VALDEGOVIA/GAUBEA BAILARA
- 17. LANTARONGO SOMONTANOA, GOI-IBARRA ETA BEHE IBARRA
- 18. POBES ETA ARGANZONEKO BAILARA
- 19. PEÑACERRADA-URIZAHARA...

- 20. EGA HARANA (BERNEDO ETA LAGRAN ARTEAN)
- 21. SAN ROMÁN DE CAMPEZO/DURRUMA KANPEZU, KINTANA Y URTURI
- 22. HARANA/VALLE DE ARANA
- 23. EGAREN HARANA (CAMPEZO/KAMPEZU)

MENDIAK ETA MENDILERROAK

- 24. GORBEIA
- 25. ELGEAMENDI, URKILLA ETA ALTZANIA
- 26. ALDAIA ETA NARBAIZA MENDIAK
- 27. BADAIA, ARKAMU ETA GIBILLO

- 28. VALDEREJOKO MENDILERROA, GAUBEA/GOBIA ETA ARCEÑA
- 29. TUYOKO MENDILERROA, CANTOBLANCO ETA OLVEDO MENDIAK, ETA BOVEDAKO MENDILERROA
- 30. DIAPIRO DE AÑANA ETA MONTES DE ATALAYA, SOMO ETA MONTEMAYOR
- 31. GASTEIZKO MENDIAK/MONTES DE VITORIA
- 32. KAPILDUI ETA AZAZETAKO BAILARA
- 33. BARGA DE ITURRIETA ETA ENTZIA
- 34. ITURRIETAKO MENDIAK, ENTZIA ETA URBASAKO MENDILERROAK
- 35. PORTILLAKO MENDILERROAK/ZABALATE ETA ZAMBRANAKO BAILARA

- 36. TOLOÑO MENDILERROA/SIERRA DE TOLOÑO
- 37. JAUDEN ETA SEMENDIA MENDIAK
- 38. IZKI
- 39. ERROTARRIAK MAEZTU/MAESTU ETA CAMPEZO/KAMPEZU BITARTEAN
- 40. LOKIZEKO MENDILERROA
- 41. KODESEKO MENDILERROA

	KODEA	PAISAIA UNITATEAK	HEKTAREAK
LAUTADA ZABALAK	1	VITORIA-GASTEIZKO LAUTADA	17.311
	2	VITORIA-GASTEIZ	3.437
	3	ALEGRÍA-DULANTZI AGURAIN/SALVATIERRAKO LAUTADA	17.648
	4	EBRO BAILARA (ZADORRA ETA IHUDAREN ARTEKO ELKARGUNEA)	8.545
MENDI-HEGALAK ETA MENDI-OINEKO IBARRAK	5	OTXANDIOKO BAILARA	1.396
	6	ZUIA ETA URKABUSTAIZKO BAILARA	7.241
	7	ZIGOITIAKO BAILARA	4.051
	8	URRUNAGA ETA ULLIBARRI-GANBOA	9.219
	9	BARRUNDIAKO BAILARA	2.495
	10	KUARTANGOKO BAILARA	2.749
	11	LACOMONTEKO KORRIDOREA	2.743
	12	GASTEIZKO MENDIAKO MENDI-OINEKO IBARRAK	4.764
	13	MARKINEZ ETA URARTEKO BAILARA	2.224
	14	LAMINORIA	4.429
	15	OMECILLO ETA LA MUERA BILARRAK	3.243
	16	VALDEGOVÍA/GAUBEAKO BAILARA	3.379
	17	LANTARONGO SOMONTANO, GOI-IBARRA ETA BEHE IBARRA	4.031
	18	POBES ETA ARGANZONEKO BAILARA	2.476
	19	PEÑACERRADA-URIZAHARRA	2.539
	20	EGA HARANA (BERNEDO ETA LAGRAN ARTEAN)	1.941
	21	SAN ROMÁN DE CAMPEZO/DURRUMA KANPEZU, KINTANA ETA URTURI	1.826
	22	HARANA/VALLE DE ARANA	1.748
	23	EGAREN HARANA (CAMPEZO/KAMPEZU)	2.633
MENDIAK ETA MENDILERROAK	24	GORBEIA	13.384
	25	ELGEAMENDI, URKILLA ETA ALTZANIA	10.584
	26	ALDAIA ETA NARBAIZA MENDIAK	3.010
	27	BADAIA, ARKAMU ETA GIBILLO	2.1274
	28	VALDEREJOKO MENDILERROA, GAUBEA/GOBIA ETA ARCENA	9.213
	29	TUYOKO MENDILERROA, CANTOBLANCO ETA OLVEDO MENDIAK, ETA BOVEDAKO MENDILERROA	9.436
	30	AÑANAKO DIAPIROA ETA ATALAYA, SOMO ETA MONTEMAYORREKO MENDIAK	5.649
	31	GASTEIZKO MENDIAK/MONTES DE VITORIA	6.073
	32	KAPILDUI ETA AZAZETAKO BAILARA	3.625
	33	BARGA DE ITURRIETA ETA ENTZIA	3.015
	34	ITURRIETAKO MENDIAK, ENTZIA ETA URBASAKO MENDILERROAK	6.323
	35	PORTILLAKO MENDILERROAK/ZABALATE ETA ZAMBRANAKO BAILARA	3.302
	36	TOLOÑO MENDILERROA/SIERRA DE TOLOÑO	4.417
	37	JAUDEN ETA SEMENDIA MENDIAK	3.668
	38	IZKI	7.744
	39	ERROTARRIAK MAEZTU/MAESTU ETA CAMPEZO/KAMPEZU BITARTEAN	5.312
	40	LOKIZEKO MENDILERROA	2.953
	41	KODESEKO MENDILERROA	1.970

5 IDENTIFIKATUTAKO PIBEak

Paisaiaren Interes Berezikoko Eremuak lau multzo handitan banatzen dira:

- Paisaiaren kalitate eta hauskortasun handiagatik ikus-babeseko ekintzak behar dituzten PIBEak.
- Paisaia naturala kontserbatzeko ekintzak behar dituzten PIBEak, azpiegitura berdeari eta haren zerbitzu ekosistemikoei dagokienez.
- Kontserbazio-ekintzak behar dituzten PIBEak, kudeaketa eredu baten bidez.
- Antolamendu-ekintzak behar dituzten PIBEak, egungo balioei eta/edo etorkizuneko lurralde-dinamikei erreparatuta.

5.1 PAISAIAREN KALITATE ETA HAUSKORTASUN HANDIAREN ONDORIOZ, IKUS BABESARAKO EKINTZAK BEHAR DITUZTEN PIBEAK

Aparteko guneak edo osagaiak dira, paisaia-balio natural edo kulturalengatik edo ondare-osagai identitario, eszeniko, erlijioso, historiko-kultural edo sinbolikoengatik. Hauskortasun oso handia dute paisaiari begira, batez ere pertzepzioarekin eta ikuspenarekin lotutako alderdiengatik, eta babes-neurri bereziak behar dituzte.

PIBEen proposamena hiru kokapen motatan zehazten da:

- Paisaia-unitate zehatzak, modu integralean proposatuak, kalitate eta hauskortasun balioengatik
 - P2 GASTEIZKO MENDIAK/MONTES DE VITORIA BARGA DE ITURRIETA ETA ENTZIA
 - P5 ALDAIA eta NARBAIZAKO MENDIAK
 - P11 TOLOÑO MENDILERROA/SIERRA DE TOLOÑO
- Paisaia-unitateen mugetan oinarritutako kokaguneak, modu integralean kontuan hartu gabe. Kalitate-unitate bikainak, baina hauskortasun-balio heterogeneoak dituztenak. Hauskortasun handiz ebaluatutako espazioa identifikatu da, eta, beraz, ikuspena babesteko neurri bereziak behar ditu.
 - P3 URIBARRI-GANBOA
 - P6 TUYO MENDILERROA ETA POBES MENDIA
 - P8 GORBEIA
 - P9 ELGEAMENDI ETA ALTZANIA
 - P10 BADAIA, ARKAMU ETA GIBILLO
- Kultura, natura edo nekazaritza eta abeltzaintzako osagai tradizionalak ardatz dituzten gune bereziak.
 - P1 ARABA LAUTADAKO MENDIXKAK
 - P4 AÑANAKO GATZAGA
 - P7 MATURANA GEBARA

P12 PORTILLA ETA OCIO MENDILERROA

P13 ATXABAL ETA IRLA HARIZTIAK ZUIA ETA URKABUSTAIZ

P14 PRADOKO SAKANA (VIRGEN DE LA PEÑA)

5.2 AZPIEGITURA BERDEARI ETA HAREN ZERBITZU EKOSISTEMIKOEI DAGOKIENEZ, PAISAIA NATURALA KONTSERBATZEKO EKINTZAK BEHAR DITUZTEN PIBEak

Aparteko kokaguneak edo osagaiak, paisaia-balio naturalak dituztelako; haien ikus-hauskortasuna ez da bereziki handia, batez ere pertzepzioarekin eta ikusgarritasunarekin zerikusia duten alderdiengatik. Kudeaketaren helburua balioak kontserbatzea bada ere, ez dute lehentasunezko babes-neurririk behar.

PIBEen proposamena bi kokapen-motatan zehazten da:

- Paisaia-unitate zehatzak, modu integralean proposatuak, kalitate eta hauskortasun balioengatik

IV5 JAUDEN ETA SEMENDIAKO MENDIAK

IV8 KODES MENDILERROA

IV10 VALDEREJO, GAUBEA/GOBÍA ETA ÁRCENAKO MENDILERROAK

IV12 LOKIZEKO MENDILERROAK

- Paisaia-unitateen mugetan oinarritutako kokaguneak dira, modu integralean kontuan hartu gabe. Kalitate-unitate bikainak, baina hauskortasun-balio heterogeneoak dituztenak. Bereziki hauskorak ez diren kokaguneak dira, baina kontserbatzeko neurriak behar dituzte, unitatearen barruan behar dituztenak osatzeko.

IV1 GORBEIA

IV2 IZKI ETA GASTEIZKO MENDIAK/MONTES DE VITORIA HEGOALDEKO ISURIALDEA

IV3 ELGEAMENDI, URKILLA ETA ALTZANIA

IV4 ITURRIETAKO MENDIAK, ENTZIA ETA MUELASEKO MENDILERROAK MAEZTU/MAESTU ETA CAMPEZO/KAMPEZU

IV6 BADAIA, ARKAMU ETA GIBILLO

IV7 AÑANA Y BÓVEDAKO MENDILERROA

IV9 BERGANZO ETA PAYUETA/PAGOETAKO MENDIAK

IV11 AÑANAKO DIAPIROA ETA ATALAYAKO MENDIAK, SOMO ETA MONTEMAYOR

5.3 KUDEAKETA-EREDU BATEN BIDEZKO KONTSERBAZIO-EKINTZAK BEHAR DITUZTEN PIBEak

Paisaia-balioengatik salbuespenezkoak diren kokaguneak edo osagaiak dira, lurralde nortasuna eratzen modu erabakigarrian laguntzen dutenak. Haien balio "gizatiartua" beren izaeraren parte da, eta egoera sozioekonomikoari lotutako aldaketa-dinamika bizi bati lotuta daude. Horrelako PIBEak kontserbatuko badira, paisaia modelatzen lagundu duten jarduerak indartu behar dira, eta berezko kudeaketa bat egin behar da bertan egin daitezkeen jarduerak txertatzeko, paisaiaren izaera ez aldatzearen.

PIBEen proposamena hiru kokapen-motatan zehazten da. Berriz ere, PU identifikatzeko erabilitako metodologiaren ondorioz, paisaia homogeneoen identifikazioan oinarrituta, kokaguneak unitate batekin edo haren zati batekin identifikatzen dira, lurralde-muga berberak erabiliz:

- Modu integralean proposatutako paisaia-unitateak:

G2 VALLE DE VALDEGOVÍA/GAUBEA BAILARA

G5 BARRUNDIAKO BAILARA

- Paisaia-unitateen mugetan oinarritutako kokaguneak, modu integralean kontuan hartu gabe. Dinamika sozioekonomikoei dagokienez, eremu heterogeneoak dituzten unitateak dira; horrek eraginik, balioak era desberdinean daude kontserbatuta edota lurralde tentsioak gertatzen dira, paisaiaren ikuspegitik kudeatu beharrekoak:

G3 KUARTANGOKO BAILARA

G4 LACOMONTEKO KORRIDOREA

G6 ANOTOÑANAKO BAILARA

G7 OTXANDIOKO BAILARA

G8 FONTECHAKO BAILARA

- Paisaiari eta zerbitzu ekosistemikoei dagokienez, zenbait gunek partikular, nekazaritza eta abeltzaintzako balio tradizional bati eusten diotenak, beste erabilera batzuen aurrean nekazaritza-izaera mantentzeko kudeatu behar direnak:

G1 VITORIA-GASTEIZKO ERAZTUNA

G9 EBRO IBARRA, JUGALEZ IBAIAREN ELKARGUNEAN (INGLARES)

5.4 ANTOLAMENDU-EKINTZAK BEHAR DITUZTEN PIBEak, EGUNGO BALIOEI ETA/EDO ETORKIZUNeko LURRALDE-DINAMIKEI ERREPARATUTA

Paisaia antolatze esku-hartze berezia behar duten kokaguneak dira. Paisaiaren gaineko inpaktuak jasaten dituzten eta/edo lurralde-tentsio oso handiak jasaten dituzten kokaguneak dira, lurralde-dinamika degradagarriak ekar ditzaketenak. Gainera, baliteke egokitzeko ekintzak behar izatea. Paisaian duten garrantziagatik, antolamendu-neurri bereziak behar dituzte, egokitzeko, hobetzeko edo lehengoratzeko. Lurraldea kudeatzeko tresnaren izaera dela eta, lehentasunezko esku-hartzea behar duten kokaguneak hautatu dira, esku-hartze tekniko eta sozioekonomikoa bideragarria denean, eta Katalogoa garatzeko unean paisaia integratzeko planen edo proiektuen menpe ez daudenak. Bi PIBE mota identifikatu dira:

- Hobetu daitezkeen inpaktu kaltegarriak dituzten kokaguneak, eta lurralde-tentsio oso handiak jasaten dituzten kokaguneak, lurralde-dinamika degradagarriak ekar ditzaketenak. Ikus-hauskortasun handiko eremuetan kokaturik daudenez, gidalerroak eta neurriak behar dira, gerta daitezkeen garapenen paisaia integrazioa errazteko.
 - O1 GASTEIZKO LAUTADAKO HEGOALDEKO SARBIDEA
 - O3 N1 KORRIDOREA (AGURAIN/SALVATIERRA)
 - O4 N1 KORRIDOREA (SAN MILLÁN/DONEMILIAGA)
 - O5 ARABA ERDIALDERAKO SARBIDEA MIRANDA DE EBROTIK
- Inpaktu kaltegarriak dituzten kokaguneak, horiek lotzen diren paisaia-espazioa, hobetu daitezkeen naturaguneak eta paisaiara eta gizartera egokitzeko proposatutako kokaguneak kontuan hartuta.
 - O2 ZADORRA MEDIO-SANTA CATALINA